

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Rapportering over voortgang van opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeve 'Lugo/Artilaval' in Dilsen-Stokkem

Samenvatting

De Vlaamse Regering stelde op 23 maart 2012 het gewestelijk RUP 'Afbakening van de gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen 'Lugo N.V. en Artival N.V.' te Dilsen-Stokkem en Maasmechelen' definitief vast. Dit GRUP werd opgesteld in functie van resterende ontginning, opvulling van de ontginningsputten en de realisatie van de nabestemming natuur.

Op 29 mei 2020 werd de voortgang van het project gerapporteerd aan de Vlaamse Regering (VR 2020 2905 MED.0169/1). Er werd een strak faseringsplan met tijdsplan uitgezet voor de eindafwerking en natuurinrichting van het gebied.

Een eerste (VR 2021 1106 MED.0201/1) en tweede (VR 2022 2204 MED.0131/1) jaarlijkse rapportage over de voortgang van opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeve 'Lugo/Artilaval' werden aan de Vlaamse Regering overgemaakt.

Voorliggende mededeling behandelt de derde jaarlijkse rapportage aan de Vlaamse Regering over de voortgang die werd gerealiseerd in de loop van 2022.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering stelde op 23 maart 2012 het gewestelijk RUP 'Afbakening van de gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen 'Lugo N.V. en Artival N.V.' in Dilsen-Stokkem en Maasmechelen' definitief vast. In de stedenbouwkundige voorschriften van het bestemmingsvoorschrift 'Gebied voor winning van oppervlaktedelfstoffen met nabestemming natuurgebied' werd een eindtermijn van tien jaar na definitieve vaststelling van het GRUP vastgelegd voor de resterende ontginning, opvulling van de ontginningsputten en realisatie van de nabestemming. Het eindreliëf en de te realiseren natuurdoelstellingen zijn bestendigd in samenspraak met het Agentschap voor Natuur en Bos.

De hoofddoelstelling van het GRUP blijft de realisatie van de nabestemming 'natuur' voor het volledige plangebied van ca. 23,5 ha. Hiervoor is het belangrijk dat het beoogde eindreliëf en de voorziene eindinrichting, zoals aangegeven in de plannen die horen bij de vergunningen, effectief gerealiseerd worden. De definitieve inrichting voorziet op een totaaloppervlakte van ca. 23,5 ha volgende types natuur:

- 6,75 ha bos
- 2,6 ha bosrand
- 11,4 ha heide
- 2,75 ha poel- en moerasvegetatie.

Op 29 mei 2020 werd de voortgang van het project gerapporteerd aan de Vlaamse Regering (VR 2020 2905 MED.0169/1). Er werd een strak faseringsplan met tijdspad uitgezet voor de eindafwerking en natuurinrichting van het gebied. In deze mededeling is aangegeven welke oppervlakte van het terrein op de referentiemomenten (2020-2028) het gewenste eindreliëf dient bereikt te hebben. Tegen 2028 moet het vergunde eindreliëf worden gerealiseerd, waarna de natuurinrichting van de laatste zone kan aanvangen. Tegen uiterlijk 31 december 2030 moeten alle activiteiten (opvulling en natuurinrichting) zijn beëindigd en zal het volledige gebied voor beheer overgedragen worden aan het ANB. De voortgang van de resterende ontginning, opvulling en natuurinrichting van de groeve 'Lugo/Artival' in Dilsen-Stokkem wordt door de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid opgevolgd en in een jaarlijkse mededeling gerapporteerd aan de Vlaamse Regering.

Op 11 juni 2021 werd een eerste jaarlijkse rapportage over de voortgang van opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeve 'Lugo/Artival' in 2020 (VR 2021 1106 MED.0201/1) aan de Vlaamse Regering overgemaakt. Een tweede jaarlijkse rapportage over de voortgang in 2021 (VR 2022 2204 MED.0131/1) werd op 22 april 2022 overgemaakt.

Voorliggende mededeling is de derde jaarlijkse rapportage aan de Vlaamse Regering en geeft de resultaten weer over de voortgang die werd gerealiseerd in de loop van 2022.

In de loop van 2022 werd door de exploitanten Artival en Grondzorg Limburg een verlenging van de vergunningen aangevraagd voor opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeves. Een omgevingsvergunning werd verleend op 27 april 2022. Om de uitvoering volgens het gefaseerde tijdspad voor eindafwerking en natuurinrichting te verzekeren, werd door de betrokken instanties een financiële last of waarborg verbonden aan de omgevingsvergunning.

2. INHOUD

A. VOORTZETTING OPVULLING EN NATUURINRICHTING – AANPAK

De activiteiten in beide groevedelen worden opgevolgd door het departement Omgeving. Dit gebeurt in nauw overleg met de exploitanten van Artival en Grondzorg Limburg, milieucoördinatoren van beide bedrijven, het ANB en de gemeente Dilsen-Stokkem.

Er wordt jaarlijks een terreinbezoek georganiseerd door de exploitanten met alle betrokken partijen. Hierbij wordt inzicht gegeven in de opvulling van de groeves en de eindafwerking in functie van de nabestemming natuur met als doel te evalueren en waar nodig bij te sturen.

De exploitanten hebben aangegeven de totale opvulling te kunnen realiseren tegen 2028 en de volledige natuurinrichting tegen 2030.

De ontginning is afgelopen sinds mei 2022 en maakte geen deel uit van de procedure die in 2022 werd doorlopen voor verlenging van de vergunningen voor opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeves.

In de bijlage bij de Mededeling aan de Vlaamse Regering ('VR 2020 2905 MED.0169/1) werd volgend ritme opgenomen:

- 31%	van het terrein het eindreliëf zal bereikt hebben	in de loop van 2021
- 42%		in de loop van 2022
- 66%		in de loop van 2024
- 86%		in de loop van 2026
- 100%		tegen eind 2028.

B. RAPPORTERING - STAND VAN ZAKEN RESTERENDE ONTGINNING, OPVULLING EN NATUURINRICHTING

De voortgang van de uitvoering wordt gerapporteerd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid via de jaarlijkse, verplichte voortgangsrapportage (Vlarem II, art. 5.18.1.2. §4) en daarnaast ook aan het gemeentebestuur van Dilsen-Stokkem.

Het gefaseerd schema met tijdsplan dat werd opgenomen in de mededeling aan de Vlaamse Regering van 29 mei 2020 dient correct te worden nageleefd. In het kader van rapportage van de voortgang van eindafwerking is dit schema dan ook het ijkpunt om na te gaan of de exploitanten tegemoetkomen aan de gemaakte afspraken.

De situatie in beide groeves op 7 januari 2023 is weergegeven op het plan in bijlage bij deze mededeling. Ten opzichte van vorige opmeting (08 maart 2022) wordt de voortgang over 10 maanden weergegeven. Uit dit plan blijken de vorderingen op vlak van opvulling met extern aangevoerde gronden die werden verwezenlijkt in beide groevedelen.

Voor exploitant Grondzorg Limburg was 2022 een belangrijk schakeljaar omdat men, gezien de aflopende vergunning, extra inspanningen heeft geleverd om de zandontginning te finaliseren in april 2022. Het winbare zand ontginnen zonder 'contaminatie' met extern aangevoerd bodemmateriaal, maakte het tijdelijk opbouwen van depots met opvulgronden noodzakelijk. Nu de ontginningsactiviteit definitief is beëindigd, moet er geen tijdelijke oplossing meer worden gezocht voor het aangevoerde bodemmateriaal, dat nu meteen in de groeve kan worden gebracht. Hierdoor zal er op korte termijn meer voortgang kunnen worden gemaakt met aanvulling tot op de vereiste hoogte en dus ook met de natuurinrichting.

Volgens de exploitanten werd er maximaal ingezet op de realisatie van de eindafwerking van de groeve. Men dient echter steeds rekening te houden met de omstandigheden op het terrein waarbij de weersomstandigheden, in het bijzonder gespreide hoeveelheden neerslag tijdens de winterperiode, een impact hebben op de uitvoering van de afwerking. Hoewel meer dan voldoende voorraad aan bodemmateriaal voor de aanleg van de bovenste eindafwerklaag (dikte: 1,5 m voor waarde 'vrij gebruik' volgens Vlarem II, bijlage V) ter plaatse gereed lag, werd in de loop van 2021 ervoor geopteerd om deze in de gegeven weersomstandigheden niet aan te brengen. 2022 was vooral in het voorjaar en de zomer veel droger waardoor op dat vlak een aanzienlijke winst kon worden geboekt door dekgronden uit de aanwezige depots aan te voeren op de locaties waar enkel de bovenste eindafwerklaag nog moest worden aangebracht om het eindreliëf te finaliseren.

In 2016 werd een ministerieel besluit goedgekeurd over de 'Code van goede praktijk voor heraanleg van ontginningen in functie van landbouw'. Hoewel in de gegeven situatie niet wordt aangevuld in functie van landbouw, is het wel van belang dat de gewenste natuurlijke vegetatie zich snel kan ontwikkelen door het bodemmateriaal van de eindafwerklaag op een correcte wijze aan te brengen. De exploitanten stemmen daarom hun manier van uitvoering maximaal overeen met de aanbevolen werkwijze uit deze code van goede praktijk.

Volgens het schema dat de afwerking van de grondschatel in de groeves weergeeft en dat werd opgenomen bij de Mededeling aan de Vlaamse Regering (VR 2020 2905 MED.0169/1) werd voor 2023 geen specifiek doel aangegeven. We kunnen uitgaan van een gemiddelde waarde tussen de doelen van 1 januari 2022 en 1 januari 2024. Dit wil zeggen dat op 1 januari 2023 minstens 54% van de oppervlakte (126.775 m²) een afwerking tot eindreliëf dient verkregen te hebben. Het GRUP legt ook op dat de opvulling van de groeve gefaseerd van noord naar zuid moet verlopen.

Onderstaande tabel geeft de afgewerkte oppervlakte tot eindreliëf voor beide groevedelen weer en ook de oppervlakte waar enkel de bovenste eindafwerklaag van 1,5 m nog moet worden aangebracht om het eindreliëf te finaliseren. Op 7 januari 2023 is er in beide groevedelen een aanzienlijke oppervlakte bijgekomen die volledig werd afgewerkt ten opzichte van het voorgaande jaar. De totale oppervlakte die een eindreliëf heeft verkregen, bedraagt 71.453 m²

Omschrijving	2020	2021	2022
Afgewerkt tot eindreliëf/grondschatel gerealiseerd:			
• Groeve Grondzorg Limburg	19.970 m ²	19.970 m ²	28.560 m ²
• Groeve Artilaval	24.487 m ²	24.487 m ²	27.611 m ²
Zuidelijke zone (voormalige schoonwatervijver) afgewerkt	15.282 m ²	15.282 m ²	15.282 m ²
Totaal grondschatel afgewerkt	59.739 m²	59.739 m²	71.453 m²
<i>vooropgesteld doel afgewerkt</i>	<i>73.674 m²</i>	<i>97.564 m²</i>	<i>126.775 m²</i>
Afgewerkt tot onderzijde eindafwerklaag (bovenste 1,5 m bodem in functie van natuurinrichting nog aan te brengen):			
• Groeve Grondzorg Limburg	3.983 m ²	32.356 m ²	31.910 m ²
• Groeve Artilaval	8.919 m ²	30.502 m ²	34.090 m ²
Totaal afgewerkt tot onderzijde eindafwerklaag	12.902 m²	62.858 m²	66.000 m²
Totaal grondschatel afgewerkt + eindafwerklaag 1,5 m nog aan te brengen	72.641 m²	120.597 m²	137.453 m²

In de groevedelen Grondzorg Limburg en Artilaval werd in de loop van 2022 opnieuw een bijkomende oppervlakte tot de onderzijde van de afwerklaag opgevuld. Dit wil zeggen dat er werd afgewerkt tot aan de onderzijde van het niveau van de eindafwerklaag en dat slechts het bovenste bodempakket van 1,5 m in functie van natuurinrichting nog moet worden aangebracht om de grondschatel te finaliseren. De bovenste laag van 1,5 m zal worden aangebracht wanneer de terreinomstandigheden daarvoor optimaal zijn. Binnen deze oppervlaktes wordt ook een bestaande depotzone met afwerkgronden in het zuiden van de groeve in rekening gebracht. Dat brengt de totale oppervlakte die werd opgevuld tot de onderzijde van de afwerklaag op 66.000 m².

Er kan worden vastgesteld dat de droge vallei die men beoogde vanaf de Hoeweweg, stilaan vorm krijgt. Hoewel het de bedoeling was om deze vallei droog aan te leggen, bleek omstreeks einde 2022 dat de vallei deels was volgelopen met water. Het aanbrengen van heidemaaisel/-plagsel heeft om deze reden niet kunnen plaatsvinden in de afgewerkte delen van de groeve. De situatie wordt opgevolgd in samenspraak met de bevoegde beheerdiensten van het ANB, zodat in de loop van 2023 tijdig plagsel kan worden aangevoerd en aangebracht op de betreffende groevedelen.

De geschikte bodemlaag voor afwerking van de bovenste 1,5 m werd opgeslagen in meerdere depots in de onmiddellijke nabijheid van de afwerkbare groevedelen. Voor de zones die in de loop van 2023 zullen worden afgewerkt tot op het eindreliëf, zullen de juiste substraten worden gebruikt in functie van het gewenste natuurdoeltype.

Met de beheerverantwoordelijken van het ANB zijn de nodige afspraken gemaakt voor de aanvoer van heidemaaisel/-plagsel. Zo kan de ontwikkeling van de gewenste vegetatietypen zo snel mogelijk van start gaan en de natuurinrichting tegen eind 2023 worden gerealiseerd op groevedelen waarvoor het eindreliëf eerder werd gerealiseerd. Ook over het tussentijds beheer van de afgewerkte en ingerichte groevedelen zijn afspraken gemaakt met het ANB.

Op korte termijn zal een totale oppervlakte die overeenkomt met ca. 66% van het terrein een eindreliëf hebben bereikt. Hiermee zit de afwerking op het voorziene ritme.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR